

«Технологія виробництва продукції тваринництва»

Розділ V

Заняття 13. Лисиця, песець, нутрія

Лисиця

Лисиця - хижак, який належить до родини собачих. Маса дорослих самців 5,5 - 7,5 кг, самок 5 - 6,5 кг. Сезон розмноження у лисиць - кінець грудня - січень. Перший сезон розмноження настає в 9 - 11 місяців. Середня плодовитість 5 - 6 щенят. Тривалість життя лисиці 10 - 12 років, строк племінного використання 4 - 6 років.

В кліткових умовах розводять переважно сріблясто-чорну лисицю. Отримано декілька мутантних типів лисиць.

Сріблясто-чорна лисиця (NN). Основне забарвлення чорне, підпушок від світло-сірого до темно-сірого. На спині і боках остьове волосся має темну основу і вершину, а у верхній частині волосу розташована незабарвлена зона - сріблясте кільце. Таке волосся називають сріблястим. Волосся, в якого забарвлена тільки вершина, називають платиновими. Наявність більшої частини платинового волосся в опушенні лисиць небажано. Вони в більшій мірі, ніж сріблясті, піддаються облому стержня волоса.

Чорні кінчики волосся утворюють над сріблястою зоною вуаль. Недоліки забарвлення: наявність коричневих тонів, сильне освітлення із-за слабого розвитку вуалі і великого розвитку сріблястого кільця, сильне затемнення.

Біломордо-платинова лисиця ($W^p w NN$) - мутантний тип. Опушення характеризується послабленням забарвлення і появою малюнка у вигляді білої плямистості на морді, шиї, грудях і животі. Забарвлення платинових лисиць може бути від дуже світлої до темно-сірої. Для цих лисиць характерно наявність платинового волосся, у якого пігментована тільки вершина, а середня і нижня частини білі. Недоліком забарвленням рахують дуже світлий тон, бурі тона.

При схрещуванні з сріблясто-чорними лисицями народжуються платинові і сріблясто-чорні щенята, плодовитість самок нормальна. При розведенні в чистоті плодовитість знижується на 25 %. Ген платинового забарвлення володіє летальною дією, і гомозиготи гинуть, народжуються платинові і сріблясто-чорні щенята.

Біломорда лисиця ($Ww NN$) - мутантний тип. Звірі мають такий же малюнок, як платинові лисиці, але інтенсивність їх забарвлення відповідає забарвленню сріблясто-чорних лисиць. При розведенні подібна платиновим.

Снігова лисиця ($Ss NN$) - домінуюча мутація. Забарвлення біле, чорні вуха і чорні плями на морді, спині і лапах. Небажаними рахують кремові відтінки. Гомозиготні снігові лисиці звичайно гинуть в ембріональний період.

Крім описаних мутацій, у лисиць зареєстровані ще й інші, але промислового значення їх розведення не має.

Песець

Песець - хижак, належить до родини собачих. Маса дорослих самців 6 - 8 кг, самок 5 - 7 кг. Перший сезон розмноження (кінець лютого - квітень) настає у віці

9 - 11 місяців. Середня плодовитість 10 - 12 щенят. Тривалість життя 8 - 10 років. Строк племінного використання 3 - 5 років.

В господарствах, які займаються звірівництвом розводять песців двох порід - вуалевого і сріблястого. Є незначне поголів'я біломордого і тінь-вуалевого песця. Вуалевий і сріблястий песець - це однакові мутації. Вуалевий виведений в Норвегії в результаті довгої селекційної роботи з клітковими і дикими голубими песцями різного походження.

Сріблястий песець (НН). Забарвлення від світло-голубого до темно-голубого, підпушок сірий, різної інтенсивності. Остьове волосся має незабарвлену зону над підпушком, що створює сріблястість в забарвленні і короткий пігментований кінчик. Поголів'я сріблястих песців незначне.

Вуалевий песець (НН). Відрізняється від сріблястого забарвленням підпушка і структурою волоссяного покриву. Підпушок майже білий у вершин і голубий (різної інтенсивності) у основи. Остьове волосся майже пряме і утворює із пігментованих кінчиків над підпушком темний вінець - вуаль. Наявність сріблястості небажано.

Біломордий (Ww). Малюнок, який утворюється білим волоссям, такий же, як у біломордих лисиць. Гомозиготи у виді летальної дії даного гена не народжуються.

Нутрія

Нутрія - рослинноїдна тварина загону гризунів. Крім цінної шкурки, від неї одержують високоякісне харчове м'ясо. Середня маса дорослого самця 5 - 7 кг, самки 4 - 5 кг. Зустрічаються тварини масою до 10 кг. Статева зрілість настає у віці 3 - 4 місяці. Парування проходять на протязі всього року. Кількість новонароджених щенят - 5 - 6. Тривалість життя 6 - 8 років. Строк племінного використання 2 - 4 роки.

В звірогосподарствах нашої країни розповсюджені переважно стандартні нутрії, які близькі по забарвленню до нутрій дикого виду. Розводять також ряд кольорових типів нутрій.

Стандартні нутрії. Для більшості звірів характерне темно-коричневе забарвлення. Частина волосся в нутрій повністю пігментована, у частини волосся освітлена середня частина грані. Підпушок коричневий. Забарвлення живота світліше в порівнянні з хребтом. Небажані жовті, оранжеві, бурі, червонуваті відтінки в забарвленні.

Стандартні нутрії мають добру відтворювальну здатність.

Білі італійські (t^{a}) - рецесивна мутація. Забарвлення нутрій майже біле з легким кремовим відтінком, більшість звірів має світло-кремове або кремове забарвлення підпушку, небажані сірі і коричневі відтінки. Відтворювальна здатність така ж, як у стандартних нутрій.

Бежеві нутрії (t^s t^s) - рецесивна мутація. По забарвленню звірі схожі з перламутровими, але більш темні. В їх забарвленні переважають коричневі темно-бежеві тона. Пухове волосся має забарвлення від бежевого до коричневого.

Плодовитість така ж, як у стандартних.

Перламутрові нутрії ($t^p t^p$) - гетерозиготні звірі. Забарвлення сіро- бежеве. Остьове волосся має бежеву або коричневу основу і білу вершину. Плодовитість звірів близька до плодовитості стандартних нутрій.

Рожеві нутрії ($t^r t^r$). Забарвлення кремове або темно-кремове з рожевим або золотистим відтінком.

Білі северинські (Hh, hh). Гетерозиготи мають сильну білу плямистість, гомозиготні форми мають напівзакриті очі і практично не розмножуються.

Сріблясті нутрії. При схрещуванні бежевих, перламутрових, білих італійських і ряду інших рецесивних мутацій з стандартною в потомстві народжуються гетерозиготні щенята, яких називають сріблястими. Вони мають загальне темно-сіре забарвлення. Розподілення пігменту на протязі довжини волоса у сріблястих нутрій таке ж, як у стандартних, але світла частина має білий колір, тому забарвлення їх здається більш чистим, ніж у стандартних звірів.

Білі азербайджанські (Ww) - доміантна мутація. Звірі мають чисто-біле забарвлення остьового і пухового волосся. Частина звірів має ділянки пігментованого волосу. Вони розташовані навколо очей, вух, на огузку і у кореня хвоста. Звичайно пігментований тільки покривний волос, а пуховий білий.

При розведенні в чистоті білі азербайджанські нутрії мають більш низьку плодовитість (приблизно на 7 %), ніж при схрещуванні з стандартними.

Золотисті нутрії (Vv) - доміантна мутація. Забарвлення волосяного покриву остьового і пухового волосся жовто-золотиста. Остьове волосся на всьому протязі однокольорове. При розведенні в чистоті в гніздах поряд з золотистими з'являються стандартні нутрії. Гомозиготи не виживають.

Чорні нутрії (NN, Nn) - доміантна мутація. Більшість чорних нутрій має інтенсивно чорну ость і темно-сіре пухове волосся. Забарвлення волосся гомозигот однакове по всьому стержню, у гетерозигот на боках зустрічаються зонально забарвлене волосся.

У нутрій відомі комбіновані типи: сніжно-біла, лимонна.

Сніжно білих нутрій (Vvt^{a^a}) отримують, співставляючи гени забарвлення золотистих і білих італійських нутрій; **лимонні** ($VvTt^a$) - гетерозиготи по обом парам генів.